

têkoşer

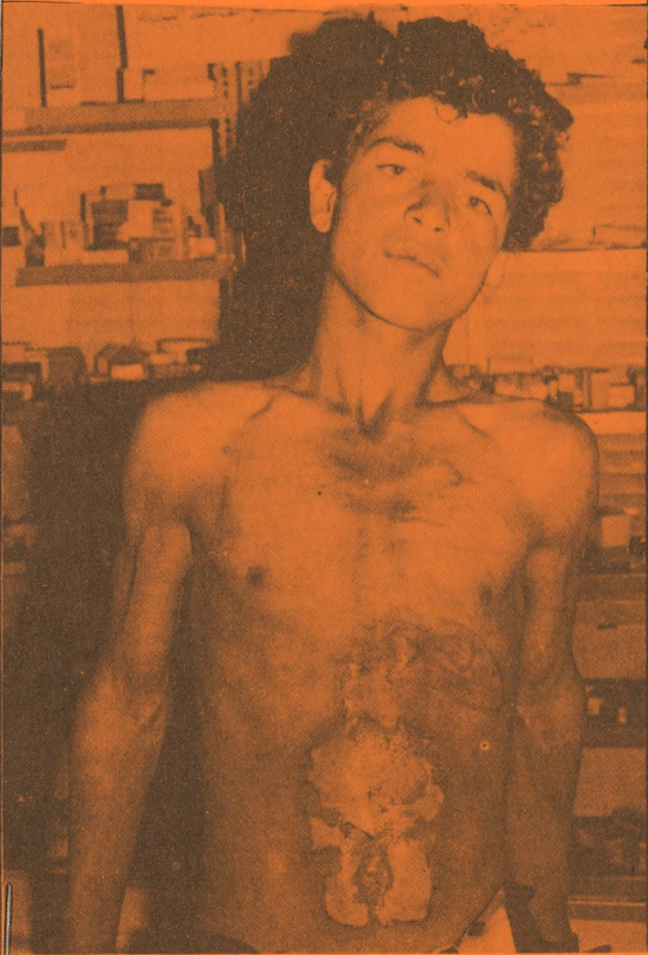
Hêjmar: 7-8

TİRMEH - TEBAŞ
ÎLON - COTMEH
1 9 8 0

B. P. 33

B. 1730 ZELLİK

militan

Sayı: 7-8

TEMMUZ - AĞUSTOS
EYLÜL - EKİM

1 9 8 0

S E R E C E M
(içindekiler)

<u>Rûpel</u> <u>(sayfa)</u>	<u>Nivîsar</u> <u>(konu)</u>
2	Türkiye Kürdistanı
10	Çagri
12	TKP ile dayanışma gecesinde TEKOŞERİN konuşması
14	De yekbin lo, yekbin, barê me girane. (Memê Xerîb)
15	Çîrok û pêşgotinên Kurdî
16	Kurdîstana Rojhilat - Iran -
18	Pirsa Kurdistan li Parlemonto- yên Ewropa
19	Ji nûhde xwîrtbûna faşîzmê li Ewropa
20	Gelê BASK û Têkoşîna wî
23	Nama Nivîskarê Kurd ji bo giş Welatparêzên Kurd
25	Kürtçe Gramer 2

TEKOŞER, Kovara Têkoşer-Yekîtiya Karker û Xwendevanên Kurd li
Belçika. (Dû mehî)

MİLÎTAN, Têkoşer-Belçika'da Kûrt İşçi ve Öğrenciler Birliği
Dergisi. (İki aylık)

Navnîşan, (adres): TEKÖŞER, B.P. 33, B. 1730 ZELLIK - BELGIQUE
Hêjmara-Bank-(hesap no) : Têkoşer, 431-000 3001-61 - Belgique
Bûha, (fiatî): 30 Bfr, + 10. (bûhayê-post-ûcretî)

T Ü R K İ Y E K Ü R D İ S T A N I

Çağımız emperyalist-kapitalist sistemin bir bütün olarak çöktüğü, ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşları çağıdır. Dünya devrimci süreci bileşkenleri olan ; Sosyalist sistem, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketi, kurtuluş savaşlarının filizleri üzerinde mantar gibi fışkıran genç ulusal devletler, sosyalizm yolunda büyük mesafeler kaydederken, sömürü hortumundan bağımlı ülkelerin kanını canının ve emeğinin son kertesine kadar çekme peşinde olan emperyalizm ; iğrenç canavar dişlerini sırtıtmakta uyanan kıpırdayan halklara Faşist askersel diktatörlükler hibe ederek tüm demokratik haklar çiğnenmekte, halklara esaret, zulüm, işkenceden başka bir şey vermemektedir. Halklar emperyalizmi istenmeyen sistem ilan etmişlerdir. Bu istem onun en kanlı elinin kendi ülkelerinden dahi çekilinceye kadar süreceği bir istemdir.

Ortaadoğu çalkalanıyor. Emperyalizmin başını çeken A.B.D. İran'da kaybettiği üst ve stratejik tesislerini Türkiye ve Mısır'da kurmaya, diğer bir yandan da tekrar İran'ı kazanmak için gerici yobaz Humeyni ile çeşitli yollarla anlaşmalar yapmak peşindedir. Süphesizki bu davranış bölgedeki tüm halkların çıkarına terstir. Türkiye halkları büyük bir uyanış ve çalkalanış içinde ilerlerken 12 Eylül günü Amerikancı, Natocu generaller hamilerinin tavsiyelerine uyarak, bir bütün olarak Türkiye ve Kürdistan'ı halklar hapis-hanesine, toplama kampına çevirdiler. Karanlık generallerin bu davranışlarını Tarih affetmiyecektir.

Dünya bir ekonomik bunalım yaşıyor. Emperyalizm bu bunalımlardan daima zora başvurarak çıkmayı denemiş, her keresinde kara yüzü biraz daha kara görünmeye başlamıştır. Sah'la İran'ı zaptedemeyen Amerika , bu defa generalleri ile Türkiye'yi bakalım ne kadar süre muhafaza edecektir. Öyle inanıyoruz ki; Türk-Kürt ve diğer halkların şanlı direnişi en kısa zamanda Emperyalizmin General putlarının da kırmasını bilecektir.

Toplumların yapısına damgasını vuran ekonomik üretim biçimidir. Mevcut üretim tarzı alt yapıyı oluşturur. Kuzey Kürdistan'a (Türkiye misaki milli sınırları dahilinde kalan kısma) baktığımız zaman, Feodal üretim tarzının yerini kapitalist üretim tarzına terk

ettiğini, fakat üst düzeyde, yani üretim ilişkilerinde etkinliğini yer yer devam ettirdiğini bu yörelerin; Kürdistan'ın en ücra ve sarp, makina ulaşımının sağlanmadığı, aşiret ilişkilerinin, yayla paylaşımı sözkonusu olan ve hâlâ göçebe aşiretler olarak geçimlerini hayvancılıktan sağlayan yöreler olduğunu görüyoruz. Fakat adı geçen yörelerde dahi, kapalı köy ekonomisine özgü olan iç pazar için üretim, yerini dış pazar için üretime bıraktığını görüyoruz.

Bizim için geçerli olan üretim tarzı, belirleyici olan üretim tarzıdır. Bugün Kürdistan topraklarında üretilen tarım ürünleri, hayvan ve hayvansal ürünler, yeraltı zenginlik kaynakları metropol ülke aracılığı ile yabancı ülkelere dahi ihraç edebilmektedir. Metropolda üretilen ve montaj edilen mamul mallar Kürdistan'ın en ücra köşelerine kadar ticaret burjuvazisi, yerel burjuvazi ve gericilerden oluşan işbirlikçileri vasıtası ile pazarlanmaktadır. Daha çok üretim, daha çok pazar alanı yaratma yarışı başlamıştır. Traktör, biçer-döver, araba, sömürü için yapılan yollar, elektriksel malzemeler Kürdistan'ın her tarafına kısmen de olsa girmiş bulunmaktadır. Toprak ağaları, köy ve çiftlik sahipleri otorite peşinde koşmamakta, daha çok kapital elde etme yolları aramaktadır. Bununla beraber, köylerinde öküz ve katır sırtında geçimini sağlayan, eskiden icar için toprak bulan büyük bir köylü kesimi göçe zorlanmakta, şehir ve kasabalara akın başlamaktadır. Pamuk tarlasında binlerce köylü yoksul yaşamlarını tarım proleterleri olarak idame ettirmeye çalışmaktadırlar. Diğer bir kısımda metropol ülkeye mevsimlik işçi, inşaat işçileri, en ağır şartlar, en düşük ücret, her türlü sosyal güvenceden yoksun emeğini satarak geçinme yollarını seçmektedirler. Hakim ülkede mevcut Emperyalizme bağımlı, çarpık az gelişmiş kapitalizm içine düştüğü ekonomik bunalım ve krizin faturasını kendi emekçi ve yoksul halkına en hunharcasınada sömürgeesindeki emekçi ve yoksul halka ödettirmeye çalışmaktadırlar. Bilinçlenen ve halkına ulusal vede sınıfsal bilinci götürüp uyandıran binlerce Kürt devrimcisi yoğun olarak (1968 lerden bilhassa 1973 lerden sonra daha yoğun) halkıyla bütünleşip çeşitli dernek, sendika ve çeşitli işçi kuruluşlarında çalışmalar içine girmişlerdi. Çeşitli franksiyonlar

olmasına rağmen bu gelişme olumlu yönde gelişmekteydi. Her görüş tesbit etmiş olduğu ve kendi görüşlerince en uygun olan ulusal bilinçlenme ve örgütlenme için ortam yaratma çabasına girmişlerdi. Zaman zaman kendi amaçlarında birleşmeler, ayrılmalardan sonra ,bizce en üzücü durum olan örgütlerin birbirlerine silah çekecek kadar hareketi istenmeyen yönde boyutlandırmak istemeleri oldu. Sunu peşinen söyleyelim: Örgütlerin birbirine çekeceği silah Mit'in, CIA'nın, sömürgeci burjuvazinin ve emperyalizmin işine yarar ve yaramıştır. Silahı kim ve kimlere çekeceğimizin bilincinde hareket etmek mecburiyetindeyiz. Halk, kitle silah zoru ve korkusu ile hiç bir partinin veya örgütün peşine takılmamıştır. O örgütlerin programı, tüzüğü, pratik ve teorisi ile kendisini halkının huzuruna çıkartması kabul ettirmesi ve dayatması ile hareket boyutlanır, kitlelerin malı olur. Tarih bunun örneklerini yaşamıştır.

Biz İşçi sınıfının dünya görüşü olan "Bilimsel sosyalizm" in ışığı altında işçi sınıfı-proleter devrimcilerden oluşan bir öncü gücün köylülerle ittifakından geçen kitlesel bir ulusal Demokratik Halk Devrimi mücadelesi , taraftarı ve özlemcileriyiz.

Ulusal mesele ile birinci derecede belirleyici olan sorun örgütlenme sorunudur. Halkın örgütlenebilmesi, onun ulusal ve sınıfsal bilinci almaları ile sağlanır. Kitle içinde mevcut şartlara göre bu bilinci halka götürececek proleter devrimcilere ihtiyaç vardır. İçinde yaşanan çevrenin iktisadi, sosyal ve kültürel yani somut şartlarından somut tahliller elde edilmeli, sosyo-ekonomik yapıyı tanıyıp nasıl bir mücadele verilmesi gerektiği üzerinde tartışılarak belirlemelere gidilmeli, Marksizm, Leninizm ve onun zengin diyalektiği gözardı edilmemeli, mevcut üretim tarzı ve tahlili iyi yapılmalı, üretim ilişkilerinin üretim tarzından kaynaklandığı görüşüne halkı inandırmalı, bu ilişkilerin üretim sisteminin değişmesiyle değişeceği gerçek kanısı uyandırmalı, Dünyadaki gelişmeleri, değişimleri, yapıyı, mevcut sistemleri, bu sistemlerin içindeki yerimizi tahlil etmeli, kitleyi dünya devrimci süreci etrafında duyarlı kılmayı ihmal etmemeli, dünyanın neresinde en ufak bir kıpırdama olursa bunun tüm insanları ilgilendirdiği, hangi hareketlerin işçi sınıfının bilimine uygun, yararlı,

hangilerinin karşı ve başka sınıfların çıkarını savunduğu gösterilmeli. Dünya kamu oyunun dikkatini ulusal meselenin üzerine eğilmelerini sağlamak için çaba sarfetmek, geçmişi iyi bilmek, tanımak, toplum biçimlerini, dönüşümlerin nerelerden kaynaklanarak meydana geldiği ve diyalektik gelişmelerin nereye doğru gidişatı olduğu, kaçınılmaz olarak her şeyin, dünyanın gelişme ve değişme süreci içinde olduğu vurgulanmalı.

İşte bu bilinçle yoğrulan bir öncü güç yaratılmalı. Çelik disiplin, örgütsel sorumluluk ve enşereflî, kararlı mücadele.... Bu görüş ve fikirleri hiyerarşik bir birlik içinde kitleye götürecektir merkezi bir örgütün sağlıklı çalışması..... Büyük silah, güçlü silah, sömürgecilik zincirini parçalıyacak gerçek silah budur.

Sömürgeci burjuvazinin Kürdistan ve Türkiye'nin bazı vilayetlerinde 1978 yılında ilan ettiği sıkıyönetimle Kürdistan devrimcilerinin büyük bir kısmı tutuklanarak Hitler'i unutturacak işkence yöntemleri uygulanarak anayasalarını kendi ayakları ile ezerek gözaltı süresini on günden bir aya uzatarak zindanlara atmışlardır. Hapishanelere yarı yasamlarını hunharca uygulanan işkence neticesi yitiren bu gençler, hiç bir tıbbi müdahale edilmeden ölüme terk etmektedirler. Bir çoğu bu insanlık dışı uygulamaları dayanamıyarak hayatını kaybetmektedirler. 48 kişilik koğuşlarda 150 kişiyi, bir kişilik hücrelere 4 kişiyi, depolara bit salcınına yakalatmak için yüzlerce kişiyi tika basa doldurmaktaydılar. Hapishanelerde uygulanan ceza evi tüzüklerini de çok görerek, tekrar kendi yazdıklarını çiğneyerek, okuma gereksinimlerini tamamen ortadan kaldırarak maddeten ve manen çökertme, susuzluk ve susuzluğun yarattığı tüm pislikler, açlık, banyosuzluk, askor arttığı, düşünen beyini düşünmez hale getirmek istemleri vs. Tüm bu olumsuzluklara rağmen azimle direnen bir gençlik ve halk. İşte onları düşündüren şey bu azim ve bu karar....

Hapishanelere gelen yeni tutuklular istisnasız 1, 1,5 ay yatakta gözaltı süresince gördüğü yeni tip faşist işkencelerin iniltileri arasında inlemekte ve istisnasız tüm görüş ve fraksiyonlardan gelenler bu yöntemlerden geçmektedirler.

Tarih işkencecilerden hesap sormuş, affetmemiş ve affetmiyecektir. Halkların gücü karşısında durmuş nice yıkılmaz gibi görünen despotluklar, krallıklar, imparatorluklar, çarlıklar, rejim ve diktatörlükler yerle bir edilerek, bir daha dönmemesine tarihin çöplüğüne gömülmüşlerdir.

Neden ? Niçin bu tür uygulamalar? Evet neden; sıratıyor yaşatılan canlı arenadan. Kürt olmak. 4000 yıldır sömürgecilerin silmek, yoketmek istedikleri şey işte budur. Toplu katliamlara, soy kırımlarına, asimilasyonlara, mecburi göç ve iskanlara ve daha nice entrikalarla yoketmeye çalıştıkları bir varlık..... "Yoktan bir şey varolmadığı gibi, var olan bir şey yok edilemez" deyimini duymamazlıktan geliyorlar. Kürt Halkının da diğer dünya halkları gibi şerefli bir geçmişi vardır. Onu yoketmeye çalışanlara varolduğunu, sesini, özgücü ile duyurmıştır. Ulus olma sürecini tekelleci kapitalist dönem ile tamamlamıştır. Toprak birliği, Dil birliği, İktisadi yaşam birliği, Ulusal kültür içinde özgülleşmiş, kültürü ile yoğrulmuş Ruhsal biçimlenme birliği gibi, ulusu oluşturan 4 faktörü bağrında taşıyor.

Lenin'den alıntı: "Tezlerimizde sömürgelerin özgürlüğe kavuşmalarının milletlerin kendi kaderlerini tayinleri demek olduğunu belirtmiştik. Avrupalılar çoğu kere sömürge halkların da milletler olduklarını unutuyorlar; gelgelelim, bu unutkanlığa göz yummak, şövenliğe göz yummakla birdir. Uluslar kendi kaderlerini sonuna kadar belirleme hakkına sahiptirler" der.

Lenin, Doğuda Ulusal kurtuluş
hareketleri

Yine Stalin, Marksizm ve Milli meselede "Ulusal meselelerin çözümü, ancak gelişmesi içinde bulunduğu iktisadi, siyasi ve kültürel şartlar, şu yada bu ulusun nasıl örgütleneceği, anayasalarının hangi biçimlere bürüneceği, meselesini halletmek için biricik anahtardır. Her ulus için ayrı bir çözüm yolunun bulunması mümkündür. Meseleyi diyalektik olarak koymak, özellikle bunu ulusal meselenin çözümünü ararken yapmak, işte bu yüzden zorunludur.

"Durum böyle olduğuna göre ulusal meseleye, çok yaygın olan ve kolay ve basit çözüm arayan bir yola karşı olduğumuzu kesin olarak belirtmeliyiz." der.

İşte Kürt devrimcilerinin,ulusal kurtuluş mücadelesini en sağlıklı temellere oturtmak için somut tahlillere gittikleri,bu hususta halklarını bilinçlendirdikleri bir dönemde sıkıyönetimler yetmiyormuş gibi,Fasist askersel birdiktatörlüğün eşğine sürüklenmesinin çok yönlü ekonomik ve de siyasi nedenleri vardığı bu kara rejim ilan edildi.

Ortadoğu'daki son gelişmelerden ürken emperyalist güç ve bu güçlerin güdümündeki kuruluş ve paktlar iyiden iyiye terdirgin oluyorlardı.İran ve Afganistan'dan sonra sıranın yani kıpırdamanın en sadık müttetikleri olan ve NATO nun güney doğu kanadını oluşturan Türkiye ye sığıracığından ürken bu güçler adeta paniğe kapıldılar.Çıkarlarının tehlikede olduğunu sezince diğer bazı ülkelerde başvurdukları son kozlarını ortaya atarak direk Faşizmi kuramsal olarak yerleştirmek için orduyu kullanmada gecikmediler.Generalleri ile bunun hesabını kitabını daha önceden yaparak,planlayarak Türk ve Kürt halklarıyla tüm azınlıklara en büyük düşmanları olan rejimi yani Faşizm'i getirdiler.

Fasist Askeri Diktatörlük kademeli olarak yapmayı tasarlıyor.İlk defa anayasalarını fesh ederek,tüm demokratik hakları ortadan kaldırarak,İşçi sınıfının tüm kuruluşlarını,parti, sendika ve dernekleri kapattırarak,her şeyi kendi kişiliklerinde somutlaştırarak,aldıkları kararları kanun sayarak işe koyuldular.Tutuklanarak göz altına alınan adı geçen kuruluşlarda çalışanların sayısı ilk haftada yüzbinlere ulaştı.İdamlar birbirini izliyor.Toplu katliamlar Kürdistan'da güncelik kazanıyor.Kamplar açılıyor ve de toplu tutuklamalara girişilmiştir.Bunlar bu uygulamaları değil İlerici,sosyalist,devrimci,yurtsever insanlara sadece yapıyorlar.Faşizm'in adından belli olduğu gibi kendilerinde olmayan tüm insanlara düşman gözüyle bakıyorlar.Suçlu sayıyorlar,işkencelere tabi tutarak sindirmeye yok etmeye çalışıyorlar.Bu generallerin ilk planda uygulama safhasına koyduğu birkaç yöntem,daha bunları takip edecek çok daha değişik Faşist yöntemlerin birbirini takip edip sahneye çıkacağından hiç kimsenin kuşusu olmasın.Düşündükleri her şeyi kanunlaştırarak İşçi sınıfını daha bir ezmeye,Kürt halkının ulusal kurtuluş savaşımını daha gerilere atarak emperyalizme NATO'ya AET ye en sadık kuklalar olduğunu ispatlamaya çalışacaklardır.

Kürdistan'daki fraksiyonların mücadele için seçtikleri yöntemlerin birbirinden kopuk olması güç ve eylem birliğine en acil ihtiyaç duyulduğu dönemlerde dahi örgütlerin birbirine düşmanca tavırlar almaları. Örgütlerin ayrı ayrı tesbitleri mevcuttur. Fakat bu onların mücadele için birbirleri ile yanyana gelmelerine engel değildir. Ve olmamalıdır. Azgari ilkel düzeyinde güçlerin birliğine ihtiyaç vardır. Katı, keskin sloganlarla yola çıkan halkı arkasında göremez ve yalnız kalır. Halkımızın beklediği ve özlemini çektiği bu birliği malesef oluşturamadık. Faşist Askersel Diktatörlük şartları altında da güçlerini birleştirmekten kaçanlar halkına karşı sorumluluk duygusu taşımayanlardır.

Ezen ve ezilen ulusların devrimcilerinin karşılıklı yapmak zorunda oldukları bazı görevleri vardır. Bu görev ve güven ezen ulus devrimcileri tarafından gereken şekilde yerine malesef getirilememiştir. Ezen ulus devrimcilerinin örgütlendikleri parti ve örgütler arasında birlik ve dayanışma sağlanmadığı gibi, adeta birbirlerine düşman gözü ile bakmaktadırlar. Pratik bunun deneyimleri ile doludur. Bu olumsuzluktan ister istemez Kürd devrimcileri de etkilenmektedirler. Program ve tüzüklerinde Kürt halkının kendi kaderini kendi tayin etme ilkesi olmadığı gibi, prensip olarak da henüs bu en doğal hakkımızı kabul etmiş değillerdir. Ve bugün Bazı örgütler Kürt halkından bahsediyorlarsa bu, onların Kürdistan devrimcilerinin mücadelelerini dayatmaları ile sağlanmıştır. Ve Kürdistan devrimcilerine adeta minnet etmektedirler. Aslında Kürt halkının varlığı ve mücadelesinden yana çıkmanın kendi görevleri olduğunu unuttuyorlar.

Herhangi bir sömürge veya bağımlı ulusun kurtuluşuna hangi yoldan; Hakim ulusun işçi sınıfının başını çekeceği bir devrimle mi; yoksa bağımlı ulusun kurtuluş güçlerinin yürütecikleri bir savaşla mı varılacağını somut tarihi şartlar belirler.

İşçi sınıfının kendi bağımsız politikasını koyup yürütemediği, kendisini bir sınıf olarak demokrasiye alternatif olarak örgütleyemediği durumlarda, işçi sınıfı hareketi burjuvazinin denetimine ve dümen suşuna girer. Gereğince bilinçlenmemiş ya da ters yönde şartlandırılmış hakim ulus işçileri, ulusların

kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesine sahip çıkmadıkları gibi, buna tepki bile gösterirler.

Sömürgeci bir ülkede devrim şartları olgunlaşmamışsa ve bu arada işçi sınıfı da devrimi başaracak bir bilinç ve örgütlenme düzeyinde ise, ezilen ulus açısından da devrim hareketinin motoru hakim ulusun işçi sınıfı olacak. Ülkede ki tüm devrimci demokratik güçler ve bu arada ezilen ulusun kurtuluş güçlerini devrimci komutası altında aynı cephede birleştirerek zaferi sağlayabilir.

Ancak şartlar böyle olmayabilir. Yani ülkede hakim ulusun işçi sınıfı açısından devrim şartları olgunlaşmamış, işçi sınıfı, önemli buhranlara rağmen, devrimi başaracak, tüm devrimci güçleri sürüklüyecek bir bilinç ve örgütlenme düzeyine varmamış olabilir. Tam tersine ezilen ulus üzerindeki ulusal baskı o düzeye varır ki bu halkın ulusal kurtuluş yolundaki mücadelesi çok daha öncelik kazanabilir. Ulusal kurtuluş savaşı başlayıp başarıya ulaşabilir.

(dûmayika Namê)

nade ku Alfaba Kurdî ji nû ve bê çapkirin. û li nava gelê Kurd bê belavkirin.

Ji ber vê yekê daxwaza min û tika(rica) min ji her Kurdê derê eve ku di şûna Alfabekê da dû Alfaba bikirre: Yek ji bo xwe, yek jî bişînê welêt, ji bo hevalekî xwe. yan xiznzkî xwe yan jî dostekî xwe.

Buhayê Alfabaya Kurdî 30 KRON'en Swêdî ye.

Ji ber ku min bi xwe Alfaba çap nekiriye, pirtukxaneke Swêd çapkirîye ez nikarin bi emanetî ji nas û dostan re bişînim da ku ew bifiroşin û diravên wê bişînin. Ji ber vê yekê, kesê ku bixwazê yek anjî çend Alfaba bikirre, digê ku buhayê wan pêşîn bişîne û bi nameyek jî bide zanîn ku çend Alfaba dixwaze, herweha navnîşana xwe jî binivîse. Mesrefaşandina Alfaban li ser pirtûkxanê ye. Kurdên li Swêd, dikarin Alfabê ji pirtûkxanê bixwazin û dema standinê buhayê wê teslîmê postexanê bikin. Navnîşana pirtukxanê li jêre:

Navnîşana pirtûkxanê eve:

Digel silav û spasên biratîyê.

M.Emin Bazarslan

Invandrarförlaget

(îmza)

Kvarngatan 16

502 44 Borås-Sweden

Ç A G R I

Aşağıda isimleri bulunan Belçika'daki Türkiyeli demokratik örgütlerin temsilcileri, 10 Ekim 1980 tarihinde Brüksel'de bir araya gelerek, Türkiye'de meydana gelen son siyasal gelişmeleri gözden geçirmişlerdir.

Toplantıya katılan tüm örgütler 12 Eylül darbesinin emperyalizmin ekonomik, politik, ideolojik ve askeri saldırı planları çerçevesinde gerçekleştirildiği konusunda görüşbirliği halinde olduklarını saptamışlardır.

12 Eylül darbe'sinin niteliği konusunda yapılan değerlendirmeler sonunda:

Demokrasi için Birlik-Belçika Komitesi,
Tekoşer-Belçika'daki Kürt işçi ve öğrencileri Birliği,
Türkçe Yayın Kollektifi

Türkiyeli İşçiler Kültür Merkezinin bu darbeyi Faşist Askeri bir darbe, kurulan rejimi de Faşist Askeri Diktatörlük olarak niteledikleri,

Anvers İşçi Birliği
Belçika'daki Türkiyeli İşçiler Birliği
Eisden Türk İşçi Derneği,

Proleter İlerici Yayın Birliği'nin ise söz konusu darbeyi Askeri darbe ve kurulan rejimi de Askeri diktatörlük olarak niteledikleri tesbit edilmiştir.

Charleroi Türk İşçiler Sosyal Dayanışma ve Kültür Derneği ise her iki nitelermeyi de kabul edebileceğini belirtmiştir.

Bu nitelme farklılıklarına rağmen, toplantıya katılan tüm örgütler, Türkiye'de egemen bulunan yönetimin:

1. Emperyalizmin planları çerçevesinde gerçekleştirilen bir darbeyle kurulduğu,

2. IMF tarafından dayatılan ekonomik programı ve genel olarak soğuk savaş tırmandırmak ve özel olarak da Ortadoğu'da petrol kaynaklarını elde tutmak için NATO tarafından dayatılan askeri planların uygulamakla görevli kılındığı,

3. Bu planların gerçekleşmesine karşı direnecek tüm demokratik ve barışsever güçleri ve özellikle de Türkiye İşçi sınıfı hareketini ve Kürt Ulusal demokratik hareketini özneyi amaçladığı,

4.Bu amaca ulaşmak üzere başta parlamento olmak üzere siyasal partileri, sendikaları, meslek ve kitle örgütlerini ve tüm demokratik kuruluşları kapattığı,

5.Kitlemel tutuklamalar, işkenceler ve idamlarla ülkeye faşist terörü egemen kılmak için tüm devlet olanaklarını ve güçlerini seferber ettiği,

6.Grev, toplu sözleşme haklarını ayaklar altına alarak grevci işçilere süngü zoruyla işbaşı yaptırdığı ve işçi sınıfını kapitalist sömürü karşısında savunmasız bırakmayı amaçladığı,

7.Basını, radyo ve televizyonu, tüm sözlü ve yazılı haberleşmeleri sansür altına aldığı,

8.Özellikle de Türkiye Kürdistanı ile tüm haberleşmeyi ve bağlantıyı keserek bu bölgede ulusal baskı ve terörü yoğunlaştırdığı,

9.Tüm bu tutum ve icraatı ile halk düşmanı ve barış düşmanı olduğu.

IO.Böyle bir cuntaya karşı Türkiye halklarının ödünsüz mücadelesinin vazgeçilmez bir hak olduğu,

II.Ve yurt dışındaki Türk ve Kürt örgütleri olarak bu cuntaya karşı mücadeleye tüm olanaklarla katkıda bulunmanın yurtseverlik görevi olduğu konusunda görüş birliğine varmışlar ve bu doğrultuda eylem birliğini geliştirme ve pekiştirme kararı almışlardır.

Örgütlerimiz, bu eylem birliğinden güç alarak, Belçika'da bulunan diğer Türkiyeli örgütleri ve sendikaları da bu eylem birliğine katılmaya,

Belçika ve Avrupa'daki tüm demokrasi ve barış güçlerini Türkiye halkının anti-emperyalist, anti-faşist, anti-tekelci ve anti-sövenist mücadelesiyle dayanışmada bulunmaya çağırır.

Brüksel, 10 Ekim 1980

Anvers İşçi Birliği

Belçika'daki Türkiyeli İşçiler Birliği

Charleroi Türk İşçileri Sosyal Dayanışma ve Kültür Derneği

Demokrasi için Birlik-Belçika Komitesi

Eisden Türk İşçi Derneği

Tekoşer-Belçika'daki Kürt İşçi ve Öğrenciler Birliği

Proleter İlerici Yayın Birliği

Türkiyeli İşçiler Kültür Merkezi

Türkçe Yayın Kollektifi

Belçika'daki Türkiyeli İşçiler Birliği(B.T.İ.B.) tarafından 13/9.1980 tarihinde yapılan TKP ile dayanışma gecesinde Tekoşer'in konuşması:

Tertip komitesi Başkanlığına

Sayın BTİB gece tertip komitesi Divanı ve değerli misafirler; gecenizde bizlere yer verdiğiniz için şükranlarımızı bildirir,gecenin başarılı geçmesini temenni ederiz.Belçika'daki Kürt İşçi ve Öğrenciler Birliği Tekoşer'in çağımız hakkındaki yorumu ile başlıyoruz.

Çağımız emperyalizmin bir bütün olarak çöküş ve bunalımlar evresine girdiği,bunun yanında Sosyalizmin gelişip güçlendiği,Dünya devrimci sürecinin bileşkenleri olan Sosyalist Sistem,Dünya İşçi sınıfı hareketi,Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş mücadeleleri karşısında gerileyen emperyalizm;adeta kudurganlaşmakta,canavarlaşmakta,yeni tip sömürü yolları aramakta,Halklarını bağımlı hale getirdiği ülkelerde demokratik ve yasal kazanımları rafa kaldırmakta,kıpırdayan ve homurdayanhalkları Faşist Askeri diktatörlükler vasıtası ile kendilerine bir süre daha bağımlı kılmaya çalışmaktadırlar.Türkiye İşçi sınıfı ve halkları üzerindeki baskılar yetmiyormuş gibi,sıkıyönetimleri dahi az görerek,şimdide Amerika Emperyalizminin orduyu bir piyon olarak işçi sınıfı ve devrimci ,demokrat,yurtsever ilerici insanlar üzerine sürdüğünü görüyoruz.Bütün bu gelişmeler,emperyalizmin buhranların üstesinden çıkmak için halkların gelişen devrimci hareketlerini boğmaya çalıştığını,acizliğine en son çare olarak Faşist askersel bir yönetimle sürdürebileceğini getirmiştir.

Türkiye'deki ekonomik bunalımın çekilmez yükü işçi,emekçi,yoksul halkların sırtına yükletilmeye çalışılmaktadır.İşçi sınıfının dünya görüşü olan Bilimsel Sosyalizmin ışığı altında tüm demokrasi güçlerinin eylem birliği yapması kaçınılmaz hale gelmiştir.İşte bu Faşist Askeri diktatörlüğü de kitlelere ve halklarımızı za dayanarak yıkabiliriz.

Ortadoğu bir kaynayan kazan durumundadır.Bu kazanın ateşi ancak tüm ortadoğu halklarının emperyalizmi bölgemizden söküp atması ile ve ulusların kendi iradelerine kendilerinin sahip çıkması ile söndürülebilir.Fakat bu bir gerçektir ki; Emperyalizm ve onun başı A.B.D.Ortadoğuyu kolay kolay halkların iradeğine bırakmayacaktır.

Ortadoğu halklarını emperyalizm kışkacına alan A.B.D. bir yandan İsrail siyonistlerini Filistin halkı üzerine sürerken diğer yandan Mısır'ı Arap dünyasına, karşı devrimci, dinci, mistik ruhlu Afganları Afganistan Devrimine karşı kullanmaktadır. Yobaz Humoyni hareketini Kürt halkı üzerine sürmekte halkların baş düşmanı olduğunu saklayamamaktadır.

İran'da kaybettiklerini Türkiye'de bulmaya çalışmıştır. Ve bulmuştur. Bugün Türkiye NATO'nun, AET'nin en stratejik alanı haline gelmiştir. Bir ağ gibi dinleme tesisleri ile adeta Türkiye bir küçük Amerika olmuştur. Dünya Sosyalist sisteminin başını çeken Sovyetlere karşı Türkiye'yi kullanmakta, onun varlığından yararlanmaktadır. Ödül olarak Halklarına açık Faşist askeri diktatörlüğü hibe etmektedir.

Türkiye Halkları omuz omuza Emperyalizme, Faşizme, sömürgeciliğe ve Tekelci işbirlikçilere karşı savaşmalıdır. Fakat bu illede onların bir tek partinin etrafında birleşmelerini gerektirmez. Kürt halkı Sömürgeciliğe, Faşizme, Emperyalizme karşı mücadele verince, Türkiye İşçi sınıfı hareketi ile çalışmamaktadır. Zaten Proleteryanın sınıfsal çıkarlarına ters düşen hareketleri Kürt sosyalistleri, proleterleri, devrimcileri kabul etmez ve desteklemezler.

Son askeri hareketle Türkiye halkları bir halklar hapis-hanesine alınmışlardır. İlerici sendika ve İşçi temsilcileri tutuklanmış, Tüm Türkiye'de Faşist askeri diktatörlük ilan edilerek Anayasa, parlamento fesh edilerek siyasi parti liderleri gözaltına alınmış, Kürdistan'da toplu tutuklamalara hemen başlanmıştır. Amaç bellidir, Hareketin kime karşı yapıldığı bilinmektedir. Emperyalizmin bağımlı ülkelerde ne zaman açık Faşist diktatörlüğe başvurduğunu Türkiye İşçi sınıfı, ilerici ve yurtseveri, Kürt proleter devrimcileri çok iyi bilmektedirler.

Biz Kürdistan'daki tüm ilericilerin ulusal güç ve eylem birliklerini, Türk İşçi sınıfının öncülüğünde oluşturulacak bir birlik ve eylem ile birleştirerek mücadelesinden yanayız. Bölünmüşlük son bulmalı, Faşist Askeri diktatörlük en kısa zamanda yıkılmalıdır. Amerika'nın, NATO'nun, AET'nin, IMF'nin kuklası Faşist askeri diktatörlük Türkiye Halklarının mücadelesini susturamayacaktır.

- Kahrolsun emperyalizm,fasizm,sömürgecilik.
- Kahrolsun Faşist Askeri Diktatörlük.
- Yaşasın tüm Dünya işçilerinin enternasyonal güç ve eylem Birliği.
- Yaşasın Sosyalizm.
- Yaşasın tüm ulusal demokratik Halk devrimleri.
- Yaşasın Türk ve Kürt halklarının Faşist Askeri Diktatörlüğe karşı mücadelesi.
- Bijî Tekoşîna Gelên Bindest.
- Bijî Kurdistan.
- Bimre Zordestî û Koledarî.

De yekbin lo, yekbin
barê me girane.

Ji bonî Kurdistanê xweş û mezin
emê gerin, emê civin cih bi cih
çê bikin komcivînek demokratîk,
Bêjin gereke çêbibe yekîtiye mezin,
dijî emperyalîst û faşîstan,
mêjîxwar û xwînxwaran.

Gerek bêne şikandin zincîr û metiryozen wan,
yek Evren e, yek Xumeynî ye, êdin Saddamê xwînmêje
lê wan gelek xwort, keç, zarû, bûk dan kuştin,
avêtin zîndanên, zîndanênreş, tarî.

Ma ne bese koletî û bindestî ?
ma ne bese zilm û zordestî ?
ma ne bese xwîn û girrî ?
ma ne bese ev birçîtî û tazîtîya sereçîya ?

Em tev bêjin yekîti biranq,
em tev bêjin yekîti xwişkên delal,
ku barekî giran li ser milên meye.

De yekbin ji bo Kurdistanê aza, yekbûyî û sosyalîst
ava bibq.

Memê Xerîb

-- Ç İ R O K --

Di bêjin rojekî neçîrwanek derket neçîrê, digel tule û taji
ên xwe. Wextê gihan çolê, dû kêrvosk ji ber wan rabun û gefz dan
Yek mê bu, yek ji nêr bu. Ya mê zanî xilas nabe, xwe avet nav strî-
gêre. Ya nêr xilas bû, çu serê girek bilind vesekînî û paş xuda
fekirî, ya mê xûya nake û neçîrwanî dura ya mê girtîye û nahêle
bilepiti. Ya nêr gazî ya mê kir; got bu çî tu dernakewî. Ya mê got;
ma tu nabînî dura min hatiye girtin, ez ji gehra mirim, di nav stir-
yede vaye kûselek heye daxaza namûsa min dike.

Ya nêr gazî ya mê kir gotê namûsa me des kesêwe neberde û
bazde kuştin reya bab û kalê meye.

PÊŞ GOTÎN

- Bike zehmet da tu bibînî namet.
- Tu ne zanî pirsê bike ji cîranî.
- Heçî xefkê li ber havalê xu vegiri ew dê bikevitê.
- Xweş xuyaye ne xweş tişte.
- Mirîşk mirîške heta neke qite qit hêk nakê.
- Suwarê xelkê her peyane.
- Mala pîrê xwestire ji mala mîrê.
- Ruvî yê gerayî çêtire, ji şêrê nivistî.
- Destê rihet li ser zigê birçî ye.
- Rih dibin bust neyar nabin dost.
- Kitkê got mişkî: Xwe ji vê kunê bavêje li vê kunê
ezê sed zêra bidim te.
- Mişkî got: Ev perên zêde û ev baza kurt neş xudaye.
- Got: Çima te dereng çand ? Got: Me zû çand lê dereng hêşîn bî.
- Zigê têr hayî ji yê birçî nîne.
- Şuxulkerê xwe be, hijîkorê xelkê be.
- Her roj mal li mêrga nadanin.
- Sert ne hilê hilê ye sert prîze ye.
- Bila pişt mirov li mala mirov bi, ne çawên xelkê lê bi.
- Kesê nel meydanê xweş reqase.
- Mar her mare tîjigên wan bî jehrî nabin.
- Wextê ecelê biznê tê diçî nanê şivanî duxu.
- Xwarna xwe bihêle bu siphî, lê şuxulê xwe nehêle bu siphî.
- Nîşana baranê baye.

KURDISTANA ROJHILAT

Ev çend meh in ku li Ewropa rojava ne di çapêde û ne di aliyê dinde li ser Kurdistanê Rojhilat tiştek nayê nivîsandin. Cîhan ji nûhde gelê Kurd û jîna wî a reş û tarî ji bîrakir. Dû tişt bala cîhanê ji Kurdistanê dîrkir: esîrkirina personêlê balyozxana Emerîka (konsolos) û anha jî şerrê di navbera Iran û Iraqê de. Ji bo ku Xumeynî, Serekê karîna (serekê wezîran,;başbakan) Tehranê Bazargan, ku merivekî burjuwa û nêzîkê Emerîka bu, ji karê wî derxîne û ji bo ku bala gelê Iran ji pirsên aborî û civakî yê pir giran bixîne balyozxana Emerîka ji aliyê 400 xwendekarên îslamî da îşgal kirin. Giş hêza çapa Ewropa ket ser vê rudawê û 6milyon Kurdên di bin top û tankên Xumeynî dinalin û tenê kuştin hat jibîr kirin. GEL 60 EMERKIYÊN KU HATIN ESIRKIRIN JI 6 MİLYON KURDAN MUHİMTIR BUN ?

Ev ne bes bû, îcar şerrê Iraq û Iranê dest pê kir. Dijminîya ku di navbera her dû dewletandeye pirrkevne û pirr caran li ser hatiye axavtin. Ev mesele hê ji dema împeratoriya Îslamî (Ereb) û ecem tê. Sebeba ku şer jî derket, bê goman aboriye. Ji zûdaye her dû dewlet dixwazin Korfeza Basra têxin bin destên xwe; ji ber ku ev korfez pirr stratêjîke. Herweha, her dû dewlet dixwazin ku çemê şat û arab têxin bin destên xwe. (Cihê ku Dicle û Fîrat dighin hev).

Di 6/3/1975, li Cezayir di kongra OBEP de (welatên ku xwedîyên petrolê), serokê Cezayir, Bu Medyen, her dû dijmin li hev anîn; ku di wê demê de Iran ji Iraqê pirr xwirttir bû û bi hêztr bû. Wî çaxî Iraq, bi tevgêra Kurdan ku dihin serokatîya Berzanî de mijul bû. Lewma, ew mecbur bû ku giş şertên Iranê qebl bikê. Lê Şahê Iranê jî bi şertê ku alîkarîyaxwe a Tevgêra Kurdan rawestênê ji Iraqê pirr tiştên hêja wek Korfeza Basra û cezîre wergirtin. Bi vî awayî Şah sê cezîre û liqek ji Şat el Ereb stand û dev ji Kurdan berda. Lê Iraq ev windakirina giran ji bîra nekir; Ji gava ku rejîma Îslamî xwe li Iranê girtiye û ta niha Iraq çavên xwe berdaye korfeza Basra, Xuzistan û şat el Ereb. Qelsbûna hikûmet û leşkerê Iranê firsetekî pirr mezin bû ji bo Iraqê. Lê ewê şerr çiqas dewam bike û kî ji her duyan wê bi serkeve? Ev herdu pirs giranin û bi rewşa Internasyonalve girêdayîye.

.....

ê Kurdistan ?

Bê goman, di vî şerrîde mintiqên ku pirrtirîn ji alîyê top û balafirên her dû alîya di êşin li her dû parçên Kurdistan'in. Li Kurdistanê Iraqê bajarên Kerkuk, Sûleymanîye, Musil û Erbil bêhtir ji yên ku Ereb têdene bêhtir derba dixwin. Ji bo Kurdistanê Iranê, rojnama Fransîzî "Le Monde", di roja 15 ê cotmehê de gazîya PDKI dinivîsê. "Paş Sanandac, Baneh, Marîvan û Saez liqekî mezin ê bajarê Mehabatê di gavekî nêzîkê ji alîyê topan hatîye xerakirin." PDKI dibêje ku bi sedan mirî hene û bangî gelên cîhanê yên ku bala wan li ser şerrê Iran û Iraq heye dike ku " li hemberî planên kuştina 6 milyon Kurd li Iranê bê deng nemênin."

x x x

Jî vê nivîsandina jorî em dibînin ku çiqasî rewşa Kurdistan û Mafên wê tevlihevî welatên dora xweye, girêdayîyê rewşa internasyonale. Ji bo wî tiştî, em her gav dibêjin ; gereke ku em kurdên Ewropa çiqas ji destên me bê pirsê Kurdistanê li her der û li her dem bin bîra hemu cîhanê. Heger em, vê mesulîyetê negrin ser xwe, em kêmasîke pirr mezin dikin û deynekî pirr girah ji alîyê Kurdên li Kurdistanê ên ku her roj ji bonî mafên xwe tên kuştin, birçî di mênin û tazîne li ser piştê me dimîne.

Di derbareyî vî tiştîde em li jêr çend tiştên ku berî girtina esîrên merîkî derketine dinivîsin. Ev jî gazîya Dr. A. R. Qasimlo ye ji bo gelên cîhanê, hêzên demokratîk: 25. 4. 1980.

" Ji bo hemû komelên demokratîk û pêşverû yên cîhanê,
ji bo hemû merivên rêzanî (politik), ji bo hemû hûmanîstan,
ji bo hemû komelên hûmanîter û yên mafên merovîtiyê.

Hevalên hêja,

Ji nûh da, hêzên hikimdarên Iranê dijî gelê Kurd şerrekî xwînî îlan kirin. Iro leşkerê Iranî bi çekên giran, belafirên fantom, top, helîkopter û debaban herîsî ser bajarên Sanadac, Saez, Bane û hwd, tecrûbe dike ku gelê Kurd û mafên wî hûnda bike.

Armanca serokên Iranê, xerabkirina tevgêra demokratîka Kurdistanê a ku keliha ji bo azadiya hemû Iranêye. Bi hezaran merivên bê sûc, pîr, jin û zarok ji bajar û gundên Kurdistan hatin kuştin. Xaniyên Sanandac, Saez û Bane bi sedan hatin hilweşandin, xwarin, petrolea ihtiyaca gel û derman nemane...

Em, ji we , ji nûhde dixwazin ku hûn dijî van zordestiyên hîumeta Iranê protestoyan bikin û rabin deng bikin. Gerek hemû cîhan bi weşîyeta Leşkerê Iranê bibihîzê. Ew Leşkerê ku li gora emrên serokên komara Islamî heraket dikin.

.....

Ji Netewekî ku sûcê wî ê bî tenê ewe ku ji bo demokrasî û mafên gelên Iranê têkoşîn dike neberdin. Ev gel di bin tehlîka mirinê deye. Piştî xwe nedin gelê Kurd yê bindest, ê ku alîkariya we ya manewî û maddî jêra pêwîsta. Arî wî bikin. Nehêlin ku li ber çavên hemû cîhanê azadiya netewekî di nav xwînde bifetise û bê binaxkirin.

Silavên me yên baştirîn."

Sekretêrê giştî ê PDKI

Abdûl Rahman QASIMLO

25. 4. 1980

PIRSA KURDISTAN LI PARLEMENTOYÊN EWRUPA

a) Li parlamentoya Belçîka:

Prof. Jean E. Humblet, senatore Niveales ji partiya Walonî :

Pirsa Gelê Kurd: Pirs no, 6. 7.5.1979

"Mafê gelê Kurd bi hawakî giştî weka ê polonya, di sedsalên 18 û 19 de ye. Herçende dîroka wî, zman û çanda wî bi lîzên biryaran û civînên (anlaşma; Lozn ve Sevr gibî) di nav dewletan de nehiştin ku welatekî wî hebê jî, her gav perçiqandî û parçe kirî dimîne. Lê dîsa hindêk caran ji hindikayîve ji welatekî yanî ji yê din karê hinek otonomî bixwazê.

Ev gelhekî 17 milyone. Li ser erdên Iraqê, Tirkî, Iran, belav bûye. Hinek jî li Surî û li Sovyet hene.

Bê sekinandin mafên wî yên yên merovatî tînin perçiqandin. Gavekî pirr dirêj û anha jî mecbur dibe isyan bikê.

Ji bo van tiştan, meriv nikarê bêjê ku ev pirs, pirsekî navxweyîye û bi tenê ê welatên ku karên wan pêre hene. Ne pêwîste ku em ji nûçeyên nûh, hele li Iran û Tirkîyê, ji bo ku em xebatê ku diplomatîk be û bê çek bikin ku mafê Kurdan çêtir bikin. Rewşa Belçîka ji bo vê armancê ne başe? Ew neketîye nav tevhevîyên rojhilata navîn û meriv nikare bêje ku emperyalîste. Bi serde jî, ew bixwe problêma hindikayîyan dijî, û li ser erdê wê di nav xebatkarên Tirkde Kurd jî hene.

x x x

b) Li parlamentoya Swêd:

Pirsa parlamentêrê Komunîst Oswald Söderqvist:

Hikûmet amadeye ku bi welatên dinre hevkarî bike-nîşe: welatên negrêdayî, ji Skandinavya- ji bo ku inisiyatîfêkî bistîne ku pirsê Kurdî pêşkeşî komisyona UNO bike, ji bo mafên merovatî û ber komelên din yên ku dijî zordestiya rêzanî û çandî û alîgirtina xebatê dikin?

.....

2- Hikumet amadeye ku kongreyekî navnetewî - weke kongrên ku di dema şerrê Wîetnam de çêbûn - pêk bîne ji bo rêzana welatên ku gelên Kurd bindest kirine, angû : Tirkî, Iran; Iraq û Surî pirsîyar bikin û fêhrbibin.

3- Hikumet amadeye ku - weke berê, gava tevgêrên serxwebûnê, mesele li Afrîka, komelên Kurd jî, ên demokratîk û pêşverû bispêrê, ji wan re arîkarî bike û bihêlê ku karibin " bûroyên informasyonê " Kurd li Swêd vebin?

4- Hikumet amadeye ku bindestkirina Kurda û asîmîlasyonê dijî kurdan li Tirkî, Iran, Iraq û Surî protesto bike ? Kuştina Kurdên Iraq û Iranê mehkûm bike û bixwazê ku orfî îdare(sîkî yönetim) ji Kurdistanê Tirkî û bajarên Tirk yê Stembol, Enqera û Edenê rabê?

.....

.....

.....

JÎ NUHDE XWIRTBUNA FAŞİZME LI EWRUPA, ZEDEBÛNA ANTI-SEMITİZME

Bû çend hefte, em di rojnamên Ewropayê li ser xwirtbûna anti-semitîzm û nazîzm dixwînin. Bombeyên komelên neo-nazî zarok û merivên bê sûc li Italya (Bologna), Elmanya Rojava (Munîh), Fransa (Parîs), û Belçîka (Anwers) kuştin û birîndarkirin.

Ev cînyet çiqas me bidin hêrs jî me şaş nakin. Ji bo ku van komelên nazîst jî zûda bingehe xwe danîne Ewropa û xebata xwe ya kirêt bi hawakî vekirî dikin. Hikumetên Ewropa bi navê "demokrasî" wan serbest dihêlin û ji gelên xwêre dibêjin ku ew komelên pirr biçûk û bê ehemîyetin. Lê anha rewşa Ewropa a aborî û civakî hêdî hêdî pirr xera dibe, bê karû pirr dibe. Ji bo vê yekê hêzên kapitalîst ên ku krîzekî pirr kûr dijîn dixwazin bala xelkê ji van pirsên giran dûrxin û wî ji tehlîkekî xeyalî (yahudî û karkerên biyanî) bitirsînin. Ev takîkî pirr kevn û klasîk û hemu hikumetên zorbe wî tîştî dikin. (nîşe: Xumeynî gelê Iran ji gelê Kurd tirsand, gelê Kurd dijîmin dan nasîn û bi wî hewayî jî leşkerê xwe şand Kurdistanê. Li Tirkî jî hikumet bi gotinên "bölücülük" gel dixapênê û wan ji meselên eslî dûr dixê. Lewma hemu hêzên çep pêşverû û demokratîk gerek , li her der bibin yek û dijî faşîzmê xebatek baş bikin. Gava ku li parîsê di 30. 9. 1980 de MRAP (Komela dijî Nîjadparêziyê, Anti-Semîtîzm û ji bo Aşitî) bihîst ku nazîstan dîsa tîstek kirêt kirine, li Brûksel manifestasyonekî pirr mezin dijî neo-nazîzm çêkir. Têkoşer ji bo vê xebata wanî hêja ev telegraf şand:

"Hevalên hêja,

Em, Yekîtiya Karker û Xwendevanên Kurd Li Belçîka - TEKOSER - hevkarîya we di xebata we de a dijî faşîst dikin, di manifestasyonê we de serketin hêvî dikin.

Gelê Kurd ê ku ji sedsalan û virde dijî kuştin û asîmîlasyonê têkoşîn dike her heraketa nazîst mahkûm dike."

Paşê manifestasyonê, li Brûksel, faşîstan derîyê MRAX (Komela dijî nîjadparêzî, anti-semitîzm û dijîminahiya biyanîyan) şewitandin. Di wî xanî de pirr zarok û xortên xwendekar ku temenê wan di navbera 18 meh û sê salî hene. Li gora tehlîqa polîs van canîyan petrol rêjane ber derî û xwestine bişewitînin.

GELÊ BASK û TEKOSÎNA WÎ

Di dîrokê de Gelê Bask :

Li ser vî tiştî pirr teorî hene. Weka teorîyan Iberîyan, ku dibêjin Bask î Iberî bûn, di dîrokê de pirr cezîre dixistin bin destên xwe. Iberî jî ji dardorê Kaukasus, di dema Neolitis de tîrî cezîrê û tevû wan gelê din dibin. Edî li wir gelê Iberî, yanjî Baskî peyda dibe. Wekî din dibêjin ku Bask î ne Iberî ne. Lê gelê Bask ji nav gelê Franko-Cantabris li dardorê bakûrê Spanya peyda bûye.

Lê eslê vî gelî ji kubê jî, ev gel kevntirîn gele li Ewropa. Di dîrokê de Bask î ji qernê 5 û virde xûya dikan.

EQARE WELAT

Welat beşî pirr mintiqan dibe : Navara, Vizcaya, Guipuzcoa û mintiqa ku di bin destê Fransa de, (Benavara, Laburdî, Zuberva).

Pirr caran tê gotin ku sazûna gelê Bask ji tevhevbûna eşîretane. Herweha gelê Bask ji hev belawela û veqetahayî dijî. Lê dîse xwedî yek çand, yek zman û adetên mîsterek di nav vî gelî de hene. Rewşa Baskîyan û Kurdan di vî alîde wekheve. Welatekî parçekirî, hemu aborayîya wî bindest, mêtîngeh û hwd.

Welatê Baskan ji sala 1659 an û virde

Paş çend şerrên di navbera Spanya û Fransa de, lihevhatina Cezîra Fazanten (nêzîkî coya Bidasoa) di 1659 de çêbû. Di vê levhatinê de sînorekî 8 kîlometre hate danîn. Ev sînor di navbera Guipuzcoa û Laburdî de hat danîn. Di 1765 an de parçebûna dîdîyan çêbû û li ser vê yekê Baskên li Fransa xebata xwe dijî metîngahîyê xwîrt kirin. Li gîş mintiqên parçê Fransakomcivîn dibûn. Paş vê xebatê otomî hat wergirtin. Lê paş ku melîkê Spanya Fêrdînanand mir, mixalefet ket nav gîş gelê Spanya. Beşekî dixwest ku Don Carlos, birayê melîkê bihûrtî Fêrdînanand VII bibe melîk, beşê din dixwest keça Fêrdînanand VII, Isabella II bibe melîke. Di dawîya vî şerrî û mixalefetê de nasîna welatên Baskan hat qebulkirin, lê ev welat gereke dibin melîkîyeta Spanya de bimîna.

Di 1932 ande referendum di navbera gel de ji bo otomîyê çêbû. Gîş mintiqe bi vî tiştî xweş bûn ji xeynî Navarra. Di 1936 ande paş domekî dijwar otomî dîsa hat wergirtin. 7 cotmeh 1936, paş întîxaban Aguirre bû serekê Baskan. Lê mixabeye komarîyên Spanî di şerrê xwe de qelsbûn û vê rewşê dawîya otomîya ku hatibû wergirtin anî.

Rejîma faşîsta Franko hîç ti mafên gelê Bask nas ne dîkîrin. Evna derbek mezinbû ku li welatparêzên Baskan ket. Di vê demêdê ETA saz dibe û dest bi şerrê xweyê gelewêrî dike.

Serhildana BASKAN

Di dîroka Baskan de pîrr şerrekî dirêj ji bo mafên xwe yên çarenûsî, adet, û aboriya xwe kirine. Çend caran mafên xwe yên demokratîk wergirtin, çend caran mêtînger mecburiyê nasîna pîrr tiştan kirin û dane qebûlîkirin.

Di alên 1917 ande ta 1923 têkoşîneke karkerî peyda dibe. Sebeba vê dû tişt bûn. Krîza aborî li Spanya û Şoreşa mezin a Sowyet.

1930 , dû partiyan gelewêrî yekbûnê bi navê PNV, Partiya Nîştîmanîya Bask çê dikin. Ev parti di bin destên birjiwazîya biçûk de tê meşandin. Lê vê partiye ti xebatek baş birêve ne bir.

Di 1936 û 1937 de têkoşîna gel hêjnû şîn dibe û dijî rejîmê xebat tê kirin. Gel tev di vê têkoşînê de beşdar dibe. Lê çî mixabeyee dîsa Franko têkoşîna ku di bin serokatîya Bilbao de dipêçiqênê. Hikumeta nûh tev otonomîya ku di nêzîkde hatibû nasîn nasnake.

Di sala 1950 de hêjnû têkoşîn destpê dike û enîya ETA saz dibe. ETA (Euskadi Ta Askatasuna), Azadiya Welatê Baskan. Dendika ETA bi piranî xwendekarên ku domekê kovarek çandî bi navê EGIN çap dîkîrin, paşre bi xortên PNV re xebat pêşdabirin, û di dawîde van milîtanên ETA saz kir.

Di Gulana 1962 de planên xebata yekemîn ya ETA tê xwîyayê. Ew di xebataxwe de 8 salan dide ber çavan. Plan ev bû :

- 1 - 2 salên pêşin propaganda û zêdekirina endaman,
- 2 - Salên 3 û 44 sazkirina kadroya xebatê,
- 3 - Salên 5 û 6 dema têkoşîna çekdarî bi tektîkê gerîlla û dewama şer di salên din de.

Di 1963 de planên dûwemîn; zêdekirina endaman û delegan li gîş cîhanê û organîzekirina xwe li welêt.

Di 1964 de planên xebata sîyemîn; ji hevçûna ETA û PNV, bi awakî resmî.

Di 1965 de planên xebata çaremîn; şerrê çekdarî-zilm û zorbetî-şerrê çekdarî dendika şoreşa pêşverû ttêne. Edî gel arîkarîyê dike.

Di 1966 de nîv planên xebata pêncemîn; Milîtanên çep îdara ETA dixînb bin destên xwe. Ji wê domê û virde ew bi navê Têkoşîna Sosyalîsta Gelewêrîya Bask didin nasîn.

Lê di 1967 de endamên ETA pirr kêr bûn. Dîsa xebata zêdekirina endaman dibe. Di salên 1968-69 de xebatek pêkdarî lê pirr aktîf hate kirin. Di dawî de dîsa çanda Baskî xwîya kir. Rojname, kovare, bêje, tîyatro û hwd. derketin. Xebata ku ETA di dibistanan de kir pirr fêde kir. Ferqek mezin xiste nav salên bihûrî de. Di salên '60 de 10 000 xwendekar hebûn (kêr-zêde), di sala '73 de bi ser 20 000 î ket.

Li gora ETA '5 ; xebat bêhtir niştîmanî bû. ETA'6 xeta Marksîst digre. Bi giş organîzasyonên li Spanya ku çep in anjî dijî emperyalîzmêne xebateke hevkarî dike. Di programawê de otonomîke bi cih ji bo welatê Baskan hebû. Di van salan de giş hêzên pêşverû pêşverû destên xwe dan ê ETA û tevan bihevradîjî Franko xebat kirin. Sebeba wê jî kuştina 16 endamên ETA ji aliyê Franko bû. Di vê domê de ETA xebatek hêja kir.

ETA dikevê nav karker û welatparêzên Baskî de û xebata xwe ji bo azadiya welatê xwe û şoreşeke sosyalîst kirêve bir. Li dijî rejîmê şerrekî pirr dijwar kir. Di vî çaxî de wezîrê Franko û pir kes ji organîzasyonê alîkarê Franko hatin kuştin. Pirraniya gel hez ji ETA dikir. Lê rejîma Franko ev welat xist wek cehnemê. Pirr zorbetî, perçiqandin kir, xelk kuşt lê dîsa nikarê têkoşîna gel û ETA rawestênê.

Di îlona '76 de Enîya KAS (Koördinadara Abertzale Socialista) Sazmendîya Niştîmanperwer û Sosyalîstan çê dibe. Ev enî ji sê hêzan saz dibe. EHAS, ETA, û LAIA. Li cem wan çend grupên biçûk jî hebûn. Van giştan xebatek Marksîst dan ber xwe û armanca wan serxwebûna EUSKADI bû. (EUSKADI = Welatê Baskan). Giş hêzan zanibûn ku beryê alîkarî û xebata biheva û tevî gel naçê serî. Enîya KAS, dan û standinên xwe bi pirr organîzasyonan re çêkirin. Herweha bi PNV ra jî pêwendîyên xwe çêkirin. Lê belê bi şewekî Marksîstî PNV krîtîk dikirin.

Armanca wan şerrê xwe bikin ta mafên xwe wergirin.

Enîya KAS çî ye ?

Mezintîrîn û bi hêztîrîn enî ye di welatê xwe de. Sazbûna wê : ji hêzên EHAS, ETA û LAIA pêk tê. Komîte mezin di navbera wan de saz bûye û stratejiya xwe danîne. Paşre LAK û LAB jî tevî wê dibin. Armanca wê mezin serxwebûna welat di bin serkêsa sîya çîna karkeran de ye.

KAS xwe li gor 4 noktan dayîye hev :

1 - Sosyalîzm : Seketina çîna karkeran li welêt, dawîya metînge-hîya rejîma kapîtalîst li Fransa û Spanya, dawîya sîstema kapîtalîst li cîhanê .

2 - Xwe dane hev : Xebat ji bo xwe dane hevê û adetên xwe; bi zmanê ziknakî pêşdebirina çanda xwe.

3 - Ji nûhde pêşdebirina jînê li her derî welêt.

4 - Serxwebûn : Xebata ji bo welatekî serbixwe ku gelê Bask karibê qedera xwe bi xwe tayîn bike.

Herweha dan û standinên KAS bi hêzên pîşverû re li pîrr welatan hene. Bahwerîya wê bi Internasyonalîzmê heye. Dan û standinên KAS bi IRSP re (li Irlanda: li kovara Têkoşer, hêjmar 3-4 temaseke) û hêzên din yên gelên bindest sosyalîst û pîşverû re hene.

Nama Nivîskarê Kurd ji bo giş welatparêzên Kurd :

ALFABA KURDI DERKET :

Gelî Xort û Keçên Kurdan;

Gelî xuşk û birayên hêja;

Ez mizgîn didim we ku Alfaba Kurdî ya ku min li welêt nivîsî bû û sala 1968'an li Tirkîyê li bajarê Istanbul çap kiribû, nûha li Swêd li bajarê Borås ji nû ve hat çap kirin;;bi vî awayî , çapa diduyan ya Alfaba Kurdî, ji bo zarûkên Kurdan yên ku li Swêd dimînin li Swêd hat çêkirin û temam bû.

Lê belê ev Alfaba Kurdî, ne jî bo Kurdên li Swêd tenê, herweha ji bo hemî zarok û xort û mezinên Kurd pîrr pêwîste. Lewra bi alîkariya vê Alfabê, her Kurdê biçûk û mezin, di demeke kurt da dikare xwendin û nivîsana Kurdî fêr bibe. Bi vî awayî, em dikarin bibêjin ku ihtîyaca hemî Kurdan ji vê Alfaba Kurdî re heye. Ji bo pêkanîna vê Alfabê min xwest ku ez hemî xuşk û birayên Kurd ji derketina Alfaba Kurdî haydar(xeberdar) bikim, û bi vê xwestinê min ev name ji hemî Kurdan re nivîsî.

Lê belê, çawa ku hun jî baş dizanin, ihtîyaca zarûkên me yên li welêt jî bi Alfaba Kurdî pîrr û pîrr heye. Lewra Alfaba li Tirkîyê hatiye qedexekirin û hêj jî qedexekirîye. Dûleta Tirkîyê fersend

(dûmayik : rûpel 9)

Xebata me : Me çî kirîye ?

- 1- 6/9/1980, Salre sur sambre, pêşanda çanda Kurdistan.
 - 2- 13-14/9/80, Di cejna Humanîte de standa Yekîtiya Xwendekarên Kurdistan li Fransa û Têkoşer tevda hat danîn.
 - 3- 20-21/9/80, Cejna rojnama PKB li Brûksel. Di vê cejnê de dîsa standa me her du yekîtiyan, hat danîn, li cem vê jî xwarinên Kurdî hat çekirin, folklora Kurdî pêşkeş bû.
 - 4- 27/9/80, beşdarbûna mitînga dijî faşîzmê li Antwêrpen.
 - 5- 11/10/80, beşdarbûna mitînga dijî nîjaqarêzî û karkerên biyanî.
 - 6- 18/10/80, roportaja bi televizyona beşê Frensî-programa Tirkî-bîrûnerên komelên demokratîk re. Nûnerê Têkoşer jî di nav vê programê de cih girt.
 - 7- 20/10/80, dîsa beşdarbûnamitînga dijî faşîzmê li Brûksel.
 - 8- 8/11/80, beşdarbûna Festîwala ji bo biyanîyan li Anwers.
 - 9- 14/11/80, Beşdarbûna Festîwala çandî a bi zmanê Flamanî.
- Têkoşer pirtuk û kovarên xwe dîsa pêşkeş kirin.

.....

.....

///.....

Abone Arkadaş ve okuyucu dostlara !

Kültürel ve ideolojik alanda azda olsa bazı sorunları kitle örgütü olarak, kitlelerin önüne, yabancı kamuoyuna açıklamaya elimizdeki iki aylık yayın örgütü TEKÖŞER dâhil, broşür, kitap ve bildiri vasıtasıyla yapıyoruz.

Hedefimiz dünya kamu oyuna problemimizi ajite etmek, unutulmaya mahkûm kültürümüzü, özellikle Kürtçe dilini ve gramerini geliştirmektir.

Bu gün Halkımız İran'da gerici Xomeyni, Türkiye'de faşist Evren ve Irak'ta faşist Saddam'ın zulmü altındadır.

Bu durumu dünya kamuoyuna duyurmak bizim görevimiz.

Bu görevi yerine getirebilmek için önemli bir silaha ihtiyacımız var. Oda YAYINDIR.

Dostlar, bizim, imkânlarımız dahilinde çıkardığımız bu dergiye para gidiyor, masraf oluyor. Onun için, hiç olmazsa, bu dergiyi alan her abone veya okuyucu arkadaş, derginin abone karşılığını veya adet karşılığını yada bağış yollasın.

İsim (nəv)

Kürtçe'de iki türlü isim vardır. Özel isimler, (serenav), genel isimler, (pirrenav), İsimler sayı bakımından :
 tekil, (yekejmar), ve çoğul, (pirrejmar) cins bakımından :
 eril, (nêr) ve dişil (mê) olarak ayrılırlar.

Belirli tanım edati (pêskerê tarîf)

Kürtçe'de isim, tayin edildiği veya niteliği söylendiğinde, belirli tanım edati ismin sonuna eklenir. Şöyleki :

- 1- Tekil eril için " ê "
- 2- Tekil dişil için " a "
- 3- Her iki cinsin çoğulu için " ên " kullanılır.

Orn.: 1- Hevalê min	= arkadaşım	(er.)
2- Hevala min	= "	(di.)
3- Hevalên min	= arkadaşlarım	(çoğul)
1- Berxê bûha	= pahallî kuzu	(er.)
2- Berxa "	= " "	(di.)
3- Berxên "	= " kuzular	(çoğul)

Eğer isim sesli harflerden biriyle bitiyorsa, tanım edati ile isim arasına "y" harfi girer. Bunun yanında isimler "ê" sesli harfi ile bitiyorlarsa, tanım bazen aynı kalır, bazende yerini "î" bırakır.

Orn.: Ba	= rûzgar,	Bayê reş	= Kara yel
Se	= köpek,	Seyê sipî	= Beyaz köpek
Co	= kaynak,	Coya xwîrt	= Hızlı kaynak

"ê" için örnek :

Hê	= ana,	Dîya hêja	= Seygili ana	→ "ê" "î" olur.
Rê	= yol,	Rîya soresê	= Devrim yolu	→
Hêt	= duvar,	Hêtê qewîn	= Sağlam duvar	→ "ê" aynı kalır.

Bir cümlede birden fazla isim varsa şayet, tanımlama edatini yalnız en son kullanılan isim alır.

Orn.: Xanî, rez û werzê min = Ev, bağ ve bostanım.

Aynı cümlede bir isim ikinci sefer nitelenecekse, ismin yerine "yê" eril için, "ya" dişil için, "yên" çoğul için kullanılır.

Orn.: Hêtê xênî yê qewîn = Evin sağlam duvarı.

Mirîşka me ya reş = Siyah tavuğumuz.

Çêlekên m yên sipî = Beyaz ineklerimiz.

Fakat herhangi bir bağlaç tarafından, tek cümlede iki isim birbirine bağlandığı taktirde her iki isimde cinsiyetlerine göre tanımlama edatini alırlar.

Örn.: Gayê me an çeleka me = Okuzumüz veya ineğimiz

Erdê min an golika te = Tarlam veya buzagın

Kürtçe'de isimler, çoğul şekline tanım edatı, isim çekim ve fiil yardımcı girer.

Örn.: Mihên sipî = Beyaz koyunlar

Mih hatin = Koyunlar geldi

Mihên min = Koyunlarım

Cümleler soru şekline koyulmak istendiğinde, cümlede herhangi bir yer değişikliği yapılmadan, ses tonunda değişiklik yapılarak yapılabilir. Veya cümlenin başına "ma" yada "gelo" cümlenin içine de "ne" kelimelerini koyarak soru şekline koyulur.

Örn.: Te ez dîtîm = Beni gördün → olumlu

Te ez ne dîtîm = Beni görmedin → olumsuz

Te ez dîtîm ? = Benî gördünMû ?

Ma te ez dîtîm = " " ?

Ma te ez ne dîtîm = Beni görmedinmi ?

Gelo te ez dîtîm = Beni gördünMûacaba ?

Gelo te ez ne dîtîm = Acaba beni görmedirmi ?

Kürtçe cümlenin yapısı ise :

Özne + yüklem + fiil, yada

Özne + tümlec + fiil, şeklinde olur.

Örn.: Bavê min xort e = Babam gençtir.

e y f ö y f

Tê pirtûkek kirrî = Sen bir kitap aldın

ö

t

f

Haraket hâlindeki fiil ise cümle içinde tümlecın arkasında yerini alır.

Örn.: Em cûn mal = Eve gittik.

ö

f

t

Ti hatî Kurdistan = Sâ Kurdistan'a geldin.

ö

f

t

(Devamı gelecek sayıda)

Gelecek sayımızda üzerinde duracağımız ve çıkacak olan yazılar :

- 1 - Ulus ve Ulusal Sorun, 2 - Ermeni Sorunu,
- 3 - Avrupa parlamentosunun 4 - Türkçe izahlı Kürtçe Gramer,
- Kürt halkı üzerindeki
- çıkarması.

Qazî Mihemed

ŞEX MEHMUD

KA WELAT Û AL Û OL

Ey felek kanî li kû man ew welat û al û ol;
 Çavbelek kanî li kû man bûne xanim toğ û tol.
 Kanî ew xortên di bengî kanî ew kalên bideng;
 Ketine bin xêşma firengî pir dinalin polepol.
 Kanî sorgul, kanî bilbil tev de mane mest û dil,
 Deşt û zozan mane bê av tev çiya û ça û çol.
 Kanî baş û kanî bîstan, kanî dar û kanî ber;
 Kanî ew rez, kanî ew pez ka dewar û coş û col
 Kanî şêr û kanî ejder, ka piling û ka egîd;
 Kanî roja cejn û şadî, ka li kû ne hêl û hol,
 Koç û koçer tev ne mane, birc û heywan hilweşîn;
 Ax li zozanê me rengîn, ka li kû ne kon û kol.
 Ka Ferat û kanî Xabûr kanî Dicle kanî Zab;
 Kanî gola Wan û Nazûk, kanî ewqas gêr û gol.
 Kanî gor û kanî lor û kanî bext û kanî zaz.
 Ka Şikak û kanî Aştî, kanî Mil û Zil û Zol.
 Kanî Kerman, kanî Kerkûk, kanî Wan û Erzerom.
 Ka Kelis û ka Melatya, tev de bûne xak û xol.
 Wan neyaran kirne wêran tev de kuştin xan û beg.
 Dê ji wan bigrim bi destê xwe ko nemrim doz û tol.
 Ey Cegerxwîn bes bibêje fort û pesnan hilde xwe,
 Pir di vê rê de çirandin van egîdan sal û sol.

CIGERXWÎN

ŞEX SEID
4.9.1925

SEYID RIZA
18.11.1937

KURDISTAN

"de lêxin loy,
 lêxin,
 bi hêsanî nayê
 kustin.